

Þolmörk ferðamanna í Landmannalaugum: þróun á 20 ára tímabili

Anna Dóra Sæþórsdóttir
Prófessor í ferðamálafræði, Háskóla Íslands
Fundur á vegum hálendishóps Landverndar
7. nóvember 2019

Þolmörk ferðamennsku

...er mesti fjöldi gesta sem getur ferðast um tiltekið svæði ...

**Þolmörk náttúrulegs
umhverfis**

Jarðvegur, gróður,
landslag, vatn, dýralíf

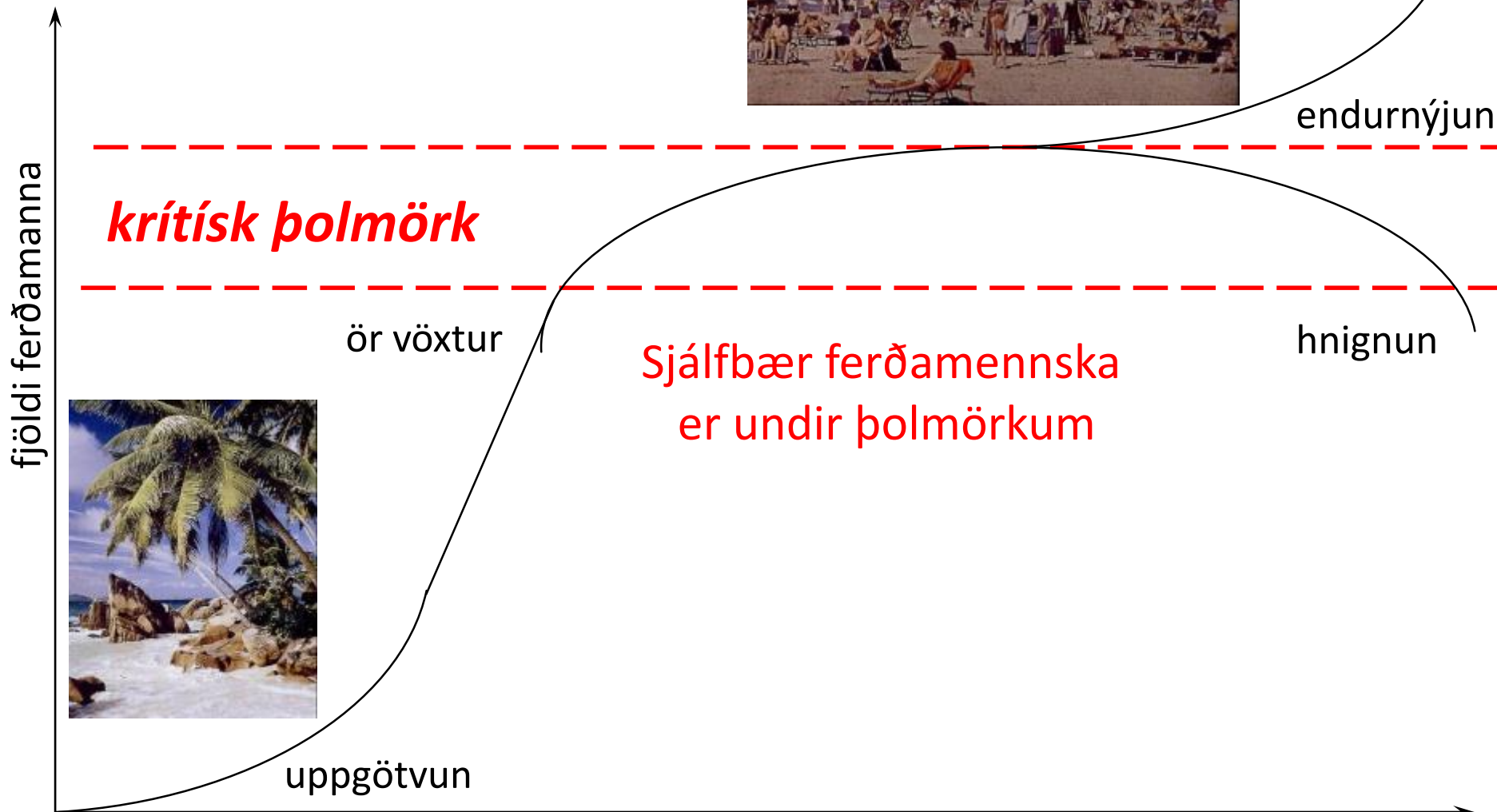
Þolmörk innviða

Bílastæði, vegir,
göngustígar, gistirými,
salerni/ kamrar

Þolmörk ferðamanna

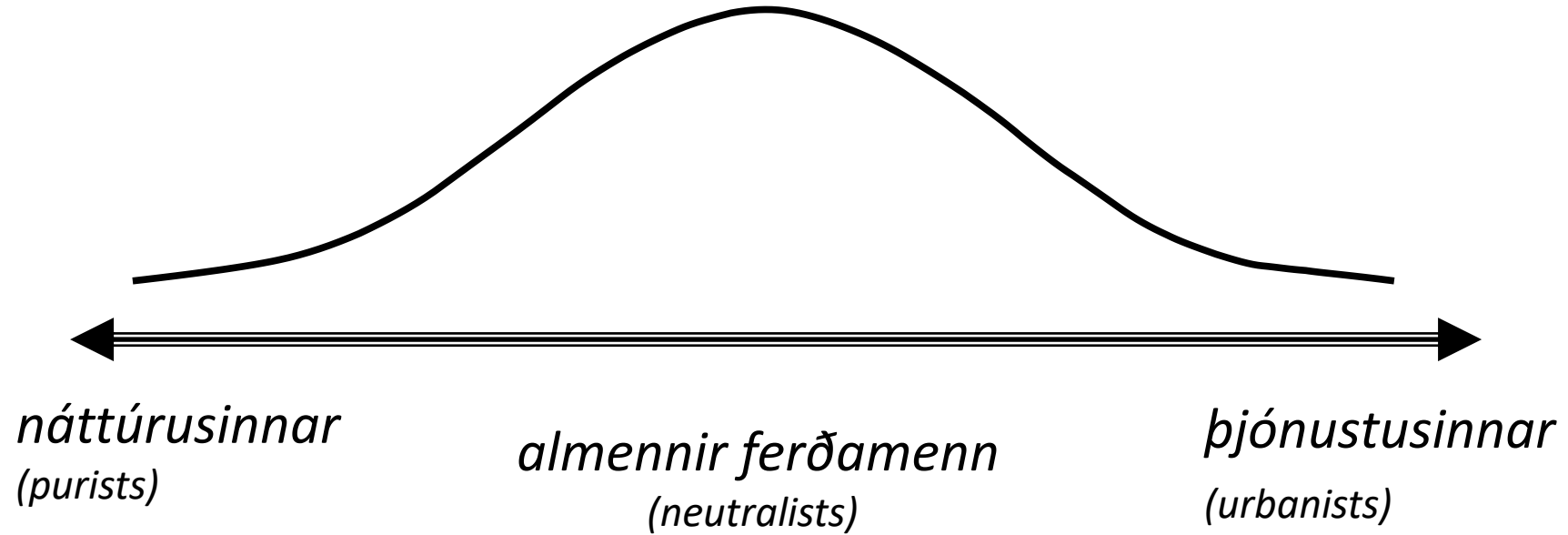
Upplifun á mannþröng og
umfangi ferðaþjónustu

Þróun ferðamannastaða

Viðhorfskvarðiinn

(the purist scale)

Útivistarrófið

Víðerni

Að mestu ósnortin svæði, vélvædd umferð ekki leyfð

Að mestu ósnortin svæði, vélvædd umferð leyfð

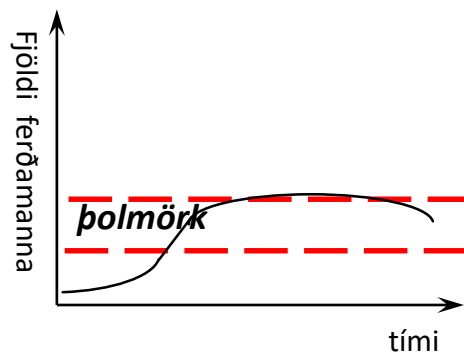
Aðgengileg náttúru-svæði

Svæði sem einkennast af landbúnaðar-landslagi

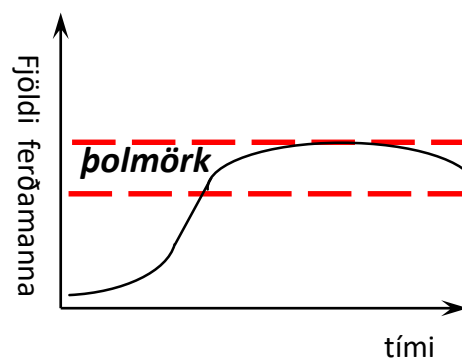
Útivistar-svæði í borgum og bæjum

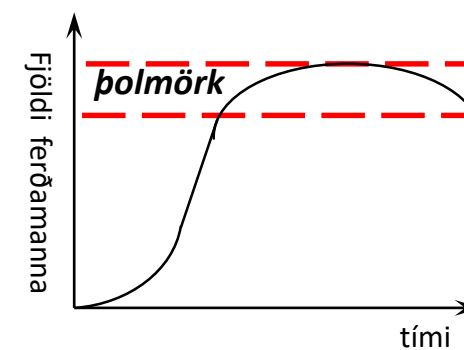
náttúrusinnar

almennir ferðamenn

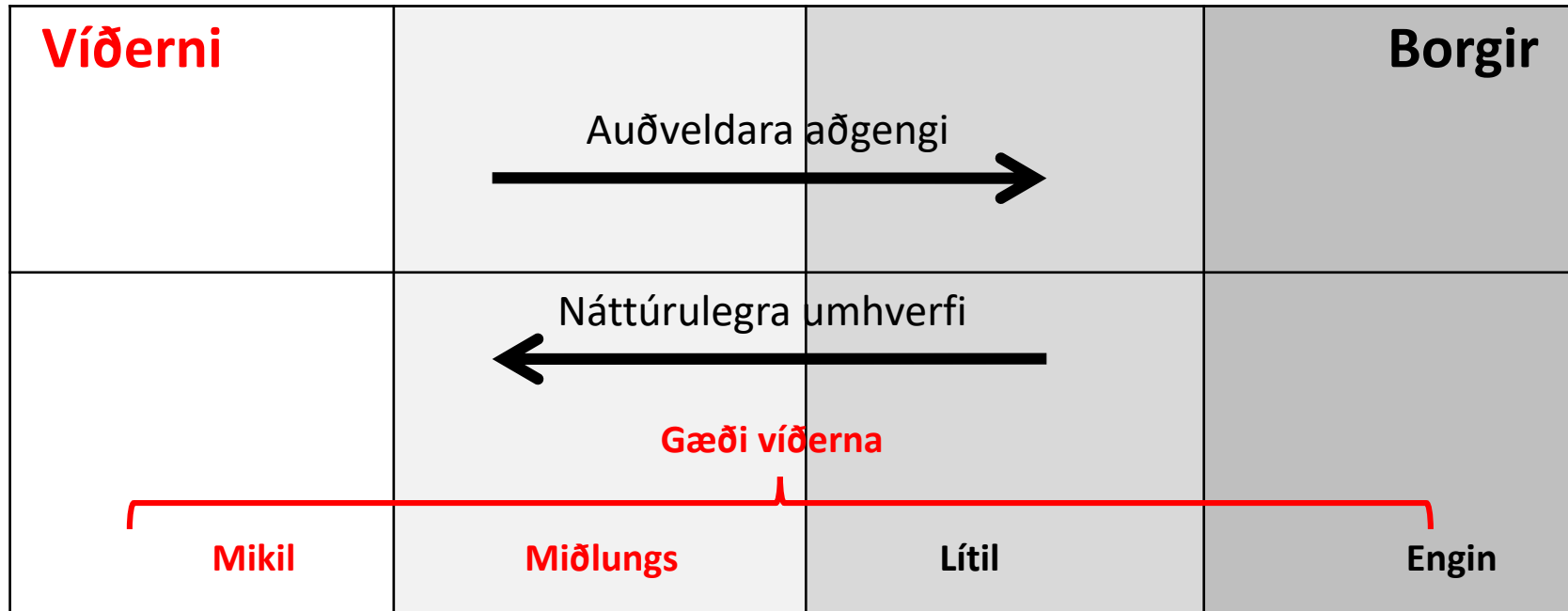

þjónustusinnar

Víðerniskvarðinn

(The wilderness continuum)

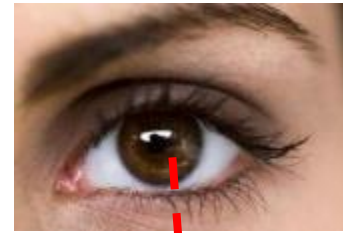
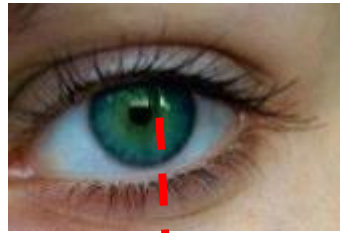
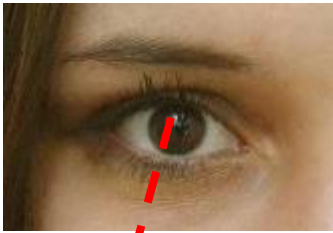
(Lesslie & Taylor, 1983; Hall, 1992)

Hálendi Íslands og víðerni: Veruleikinn sem félags- og menningarleg smíð

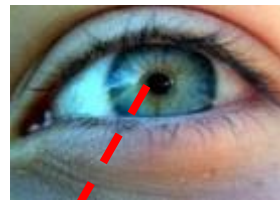

““Víðerni“ verða ekki skilgreind á hlutlægan hátt því þau eru ekki síður huglæg heldur en að vera náttúrulýsing”

(““Wilderness” cannot be defined objectively: it is as much a state of the mind as a description of nature”, Tuan, 1990)

Wilderness is more an *idea* than a 'real' condition

Gögn og aðferðir

Ár gagnasöfnunar	Fjöldi spurningalista	Fjöldi viðtala	Styrkveitandi
2000/2003	546	14	Rannís
2009	1105		Ferðafélag Íslands
2019	1281	21	Ferðafélag Íslands

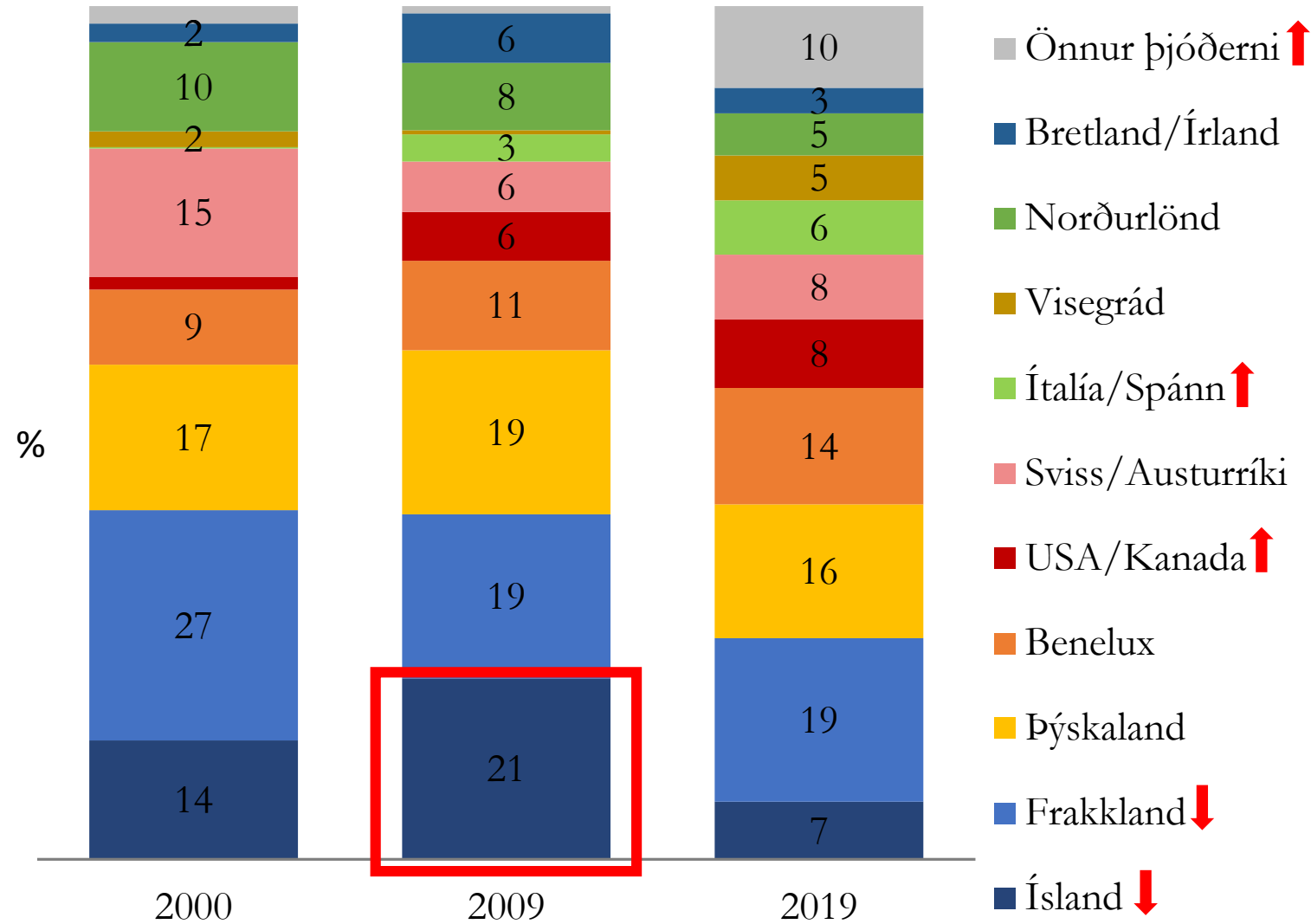
Edda Ruth Hlín Waage

Edita Tverijonaite

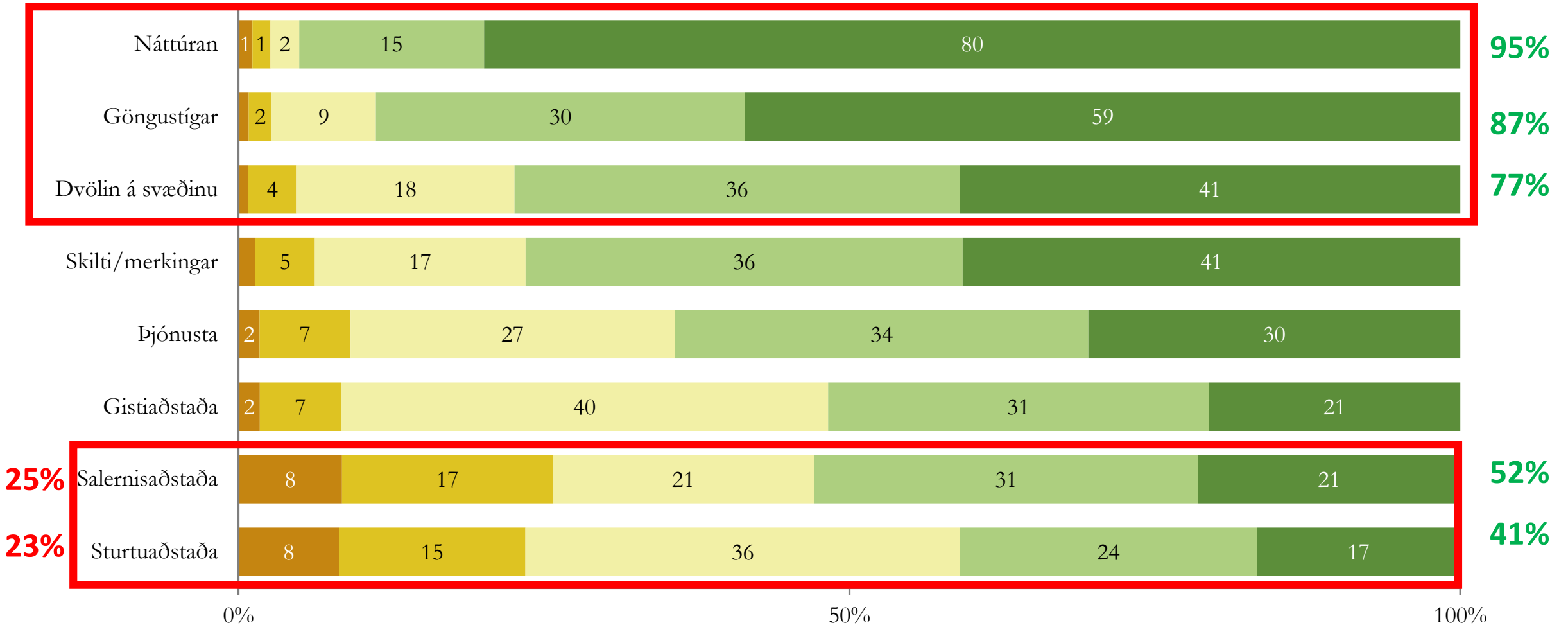
Frumniðurstöður!

Þjóðerni

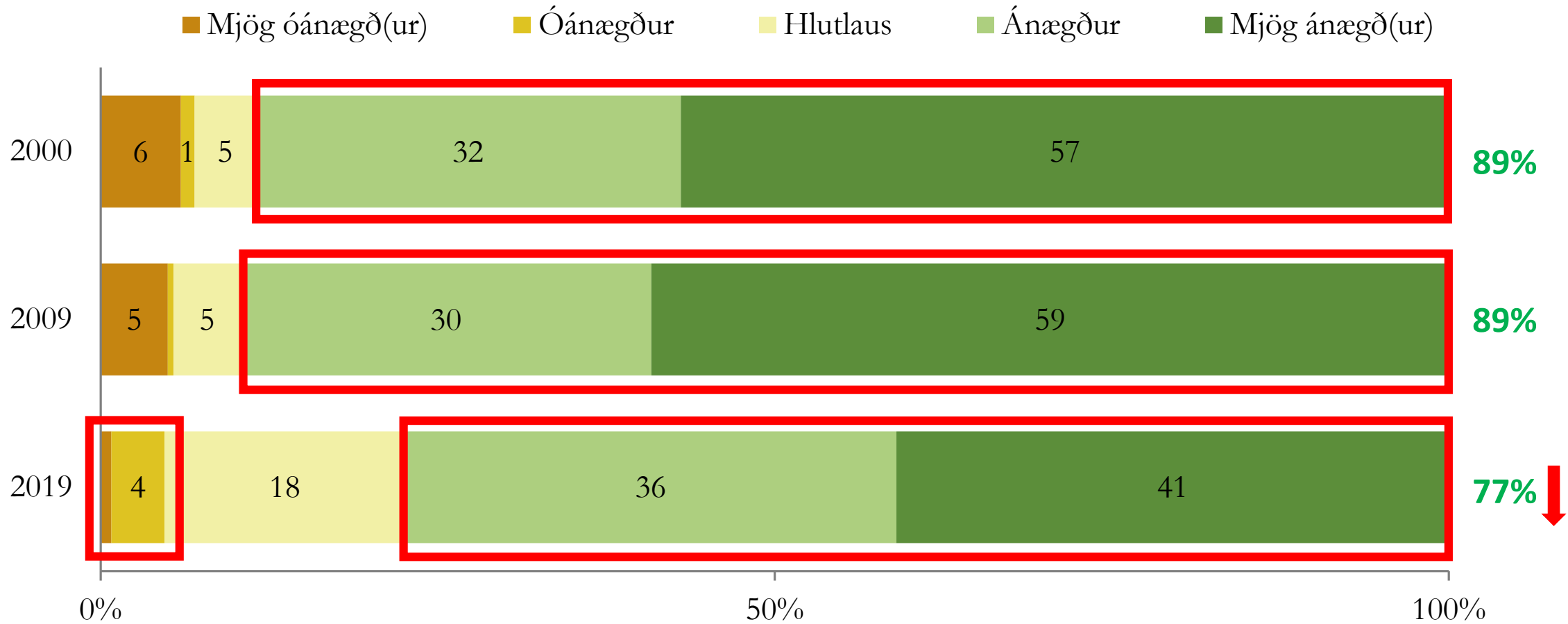

Ánægja gesta sumarið 2019

■ Mjög óánægð(ur)
 ■ Óánægður
 ■ Hlutlaus
 ■ Ánægður
 ■ Mjög ánægð(ur)

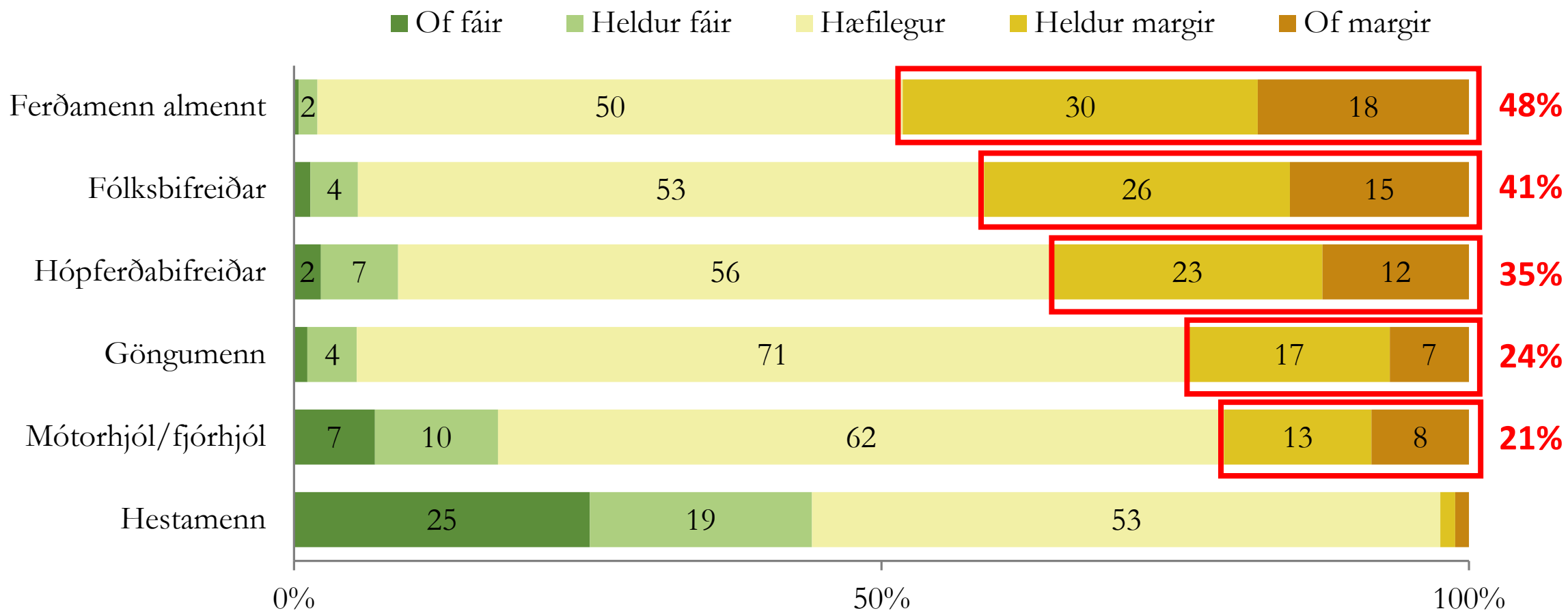

Ánægja gesta með dvölinna

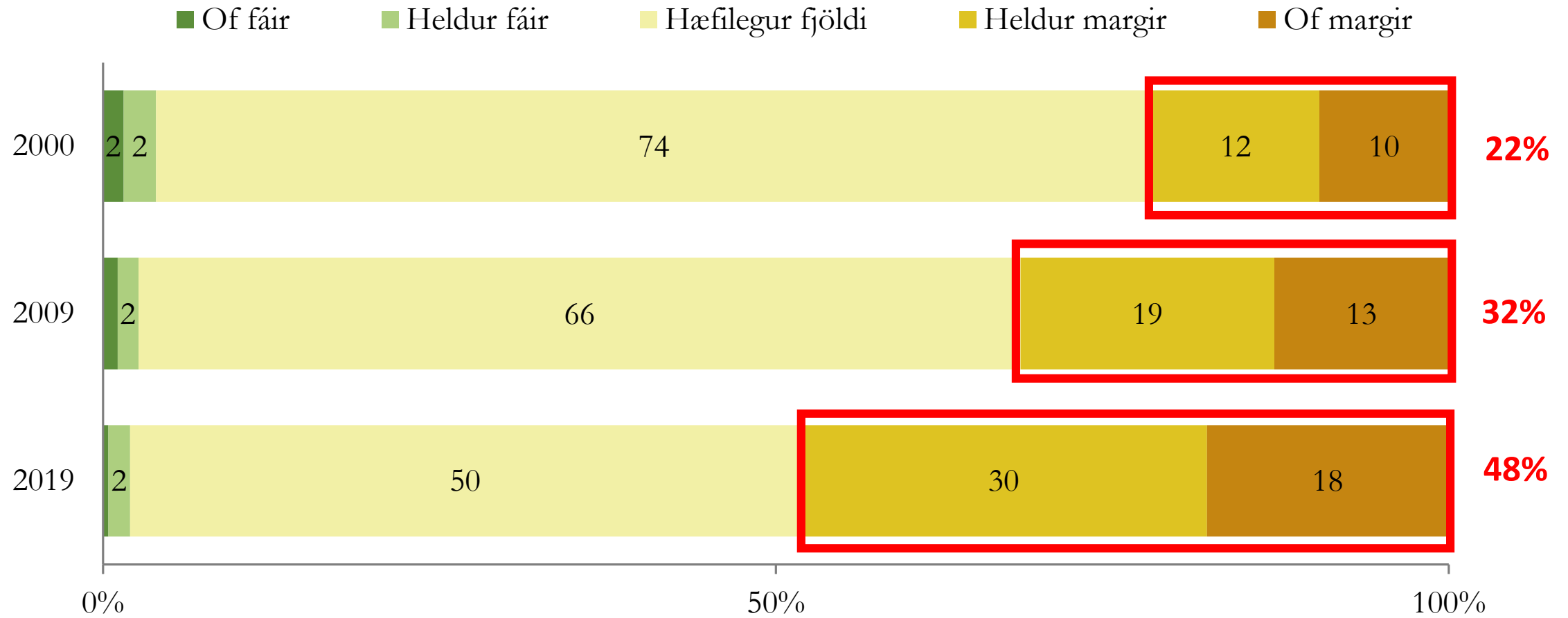

Marktækt minni á milli ára

Hvað finnst þér um fjölda eftirfarandi á svæðinu?

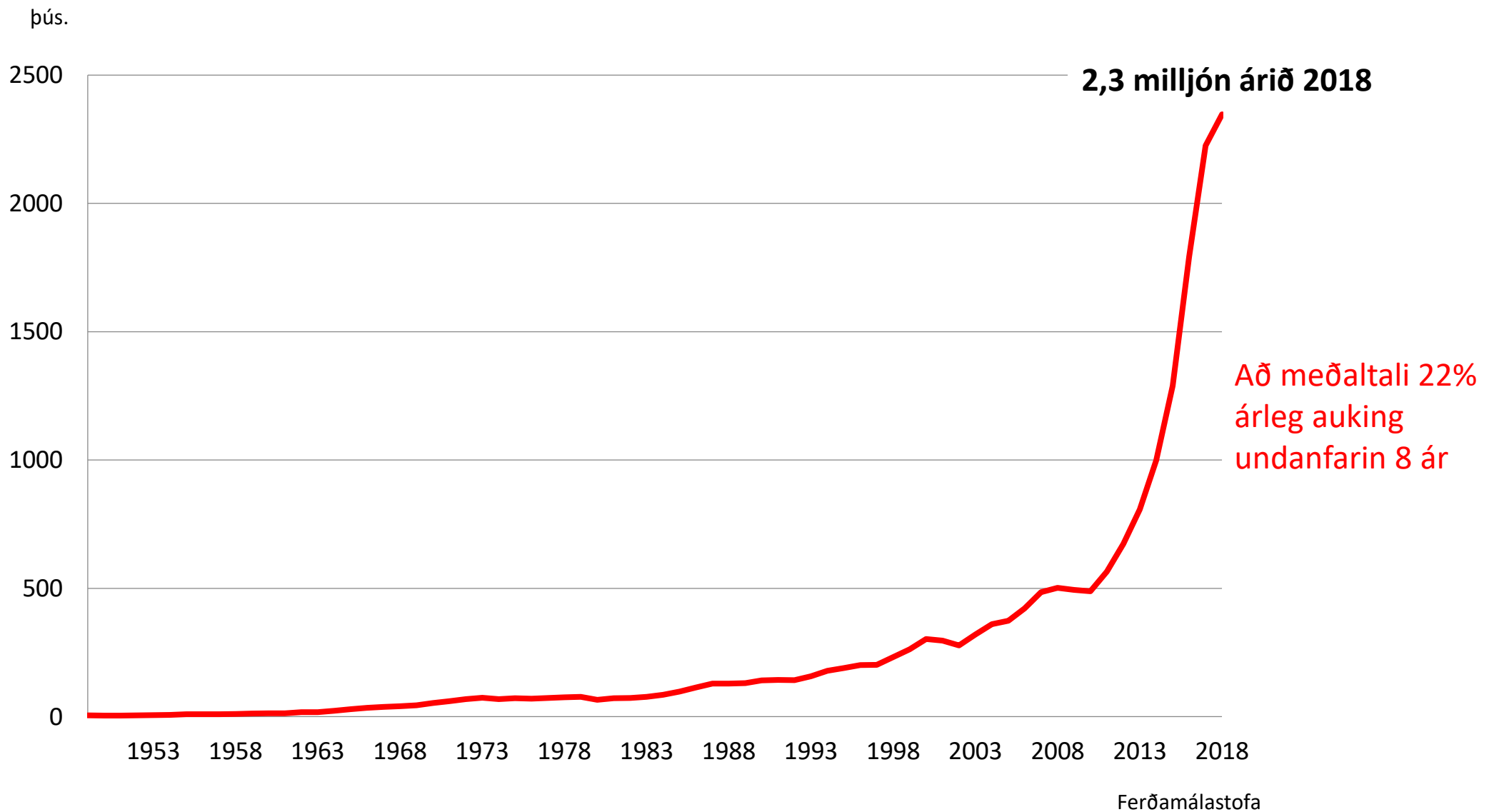

Upplifun á fjölda ferðamanna almennt

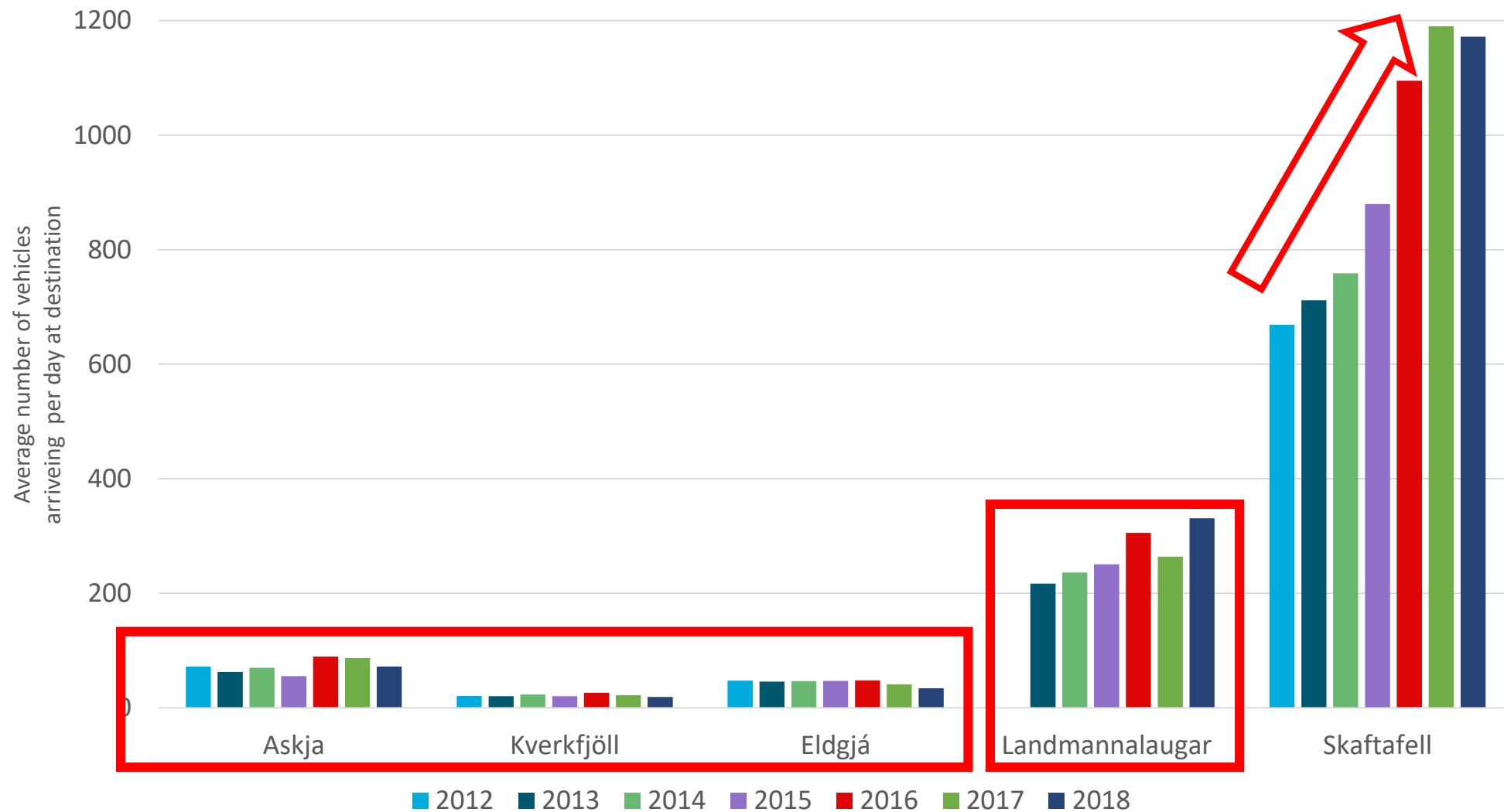

Marktæk aukning á milli ára

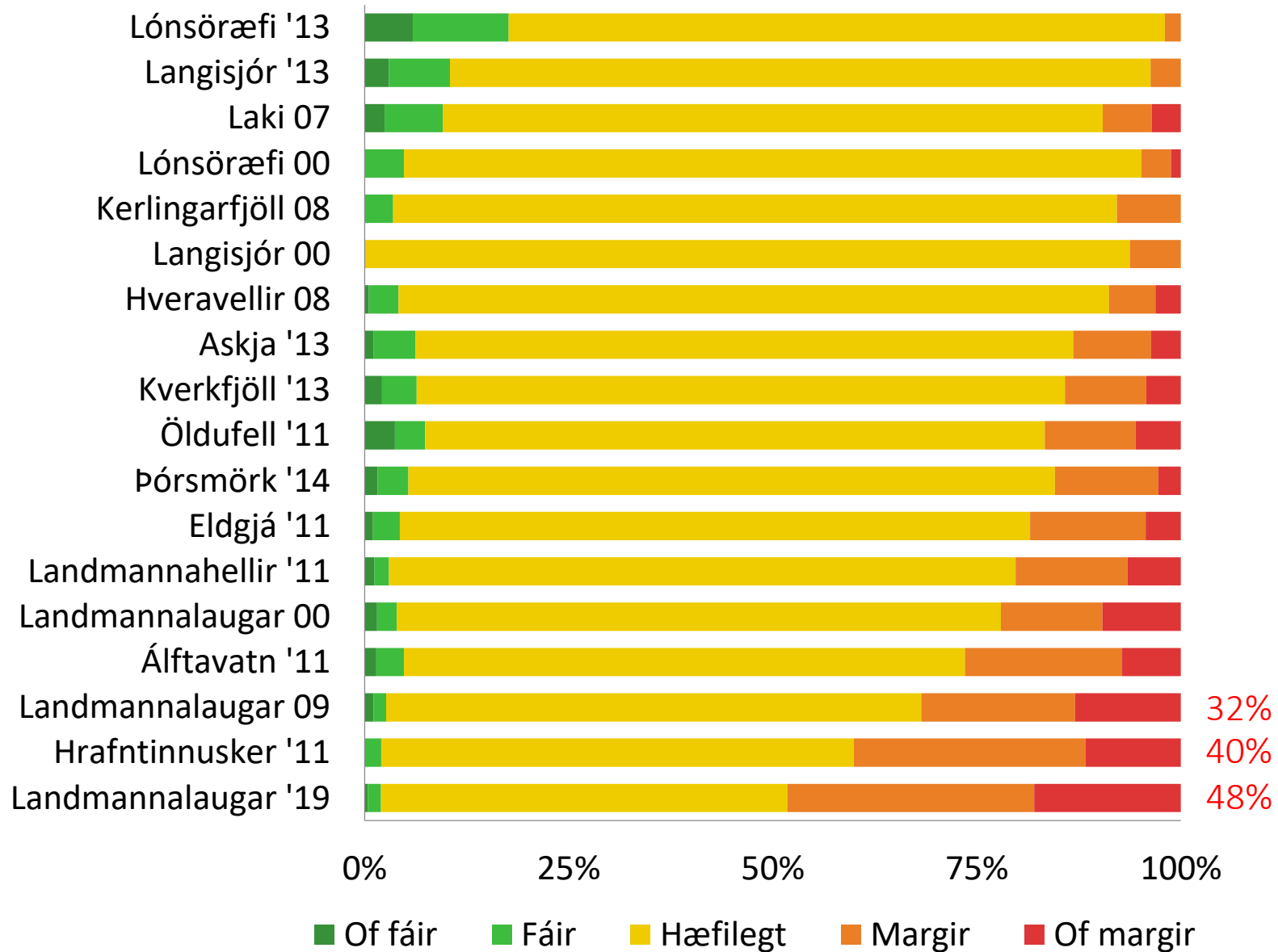
Fjöldi erlendra ferðamanna til Íslands

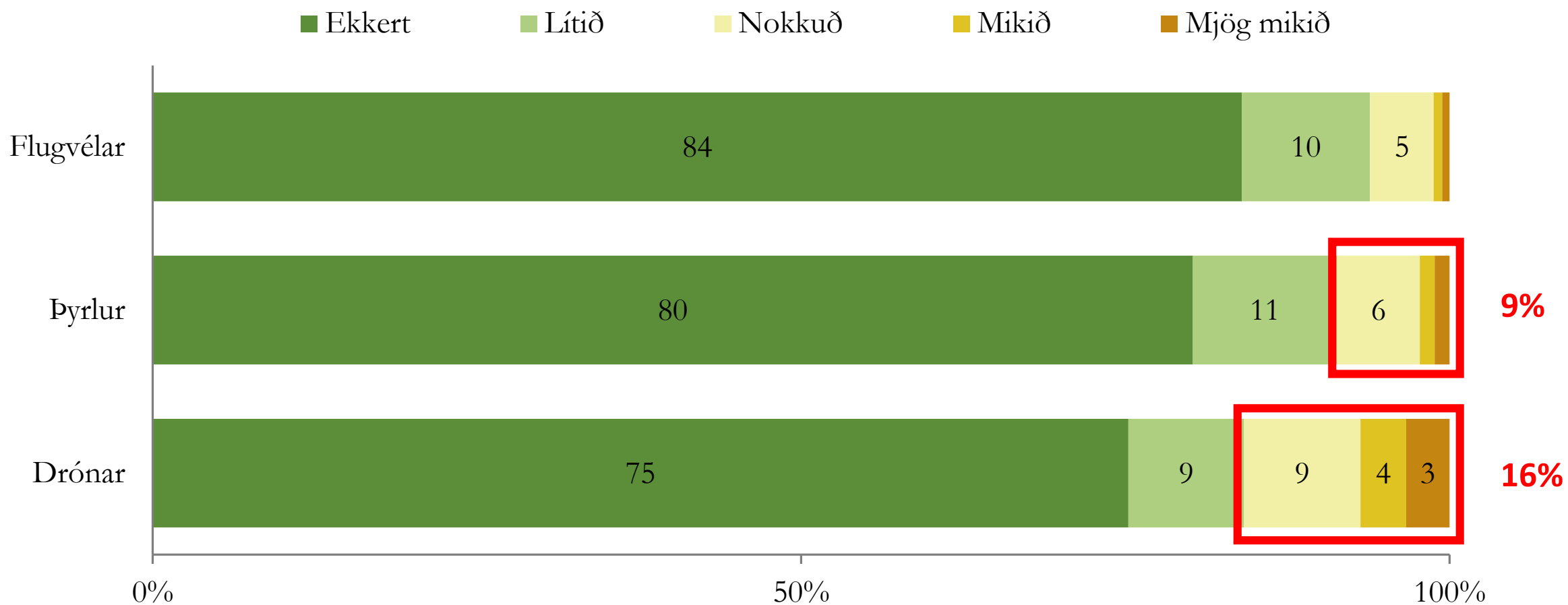
Fjöldi bifreiða á nokkrum áfangastöðum

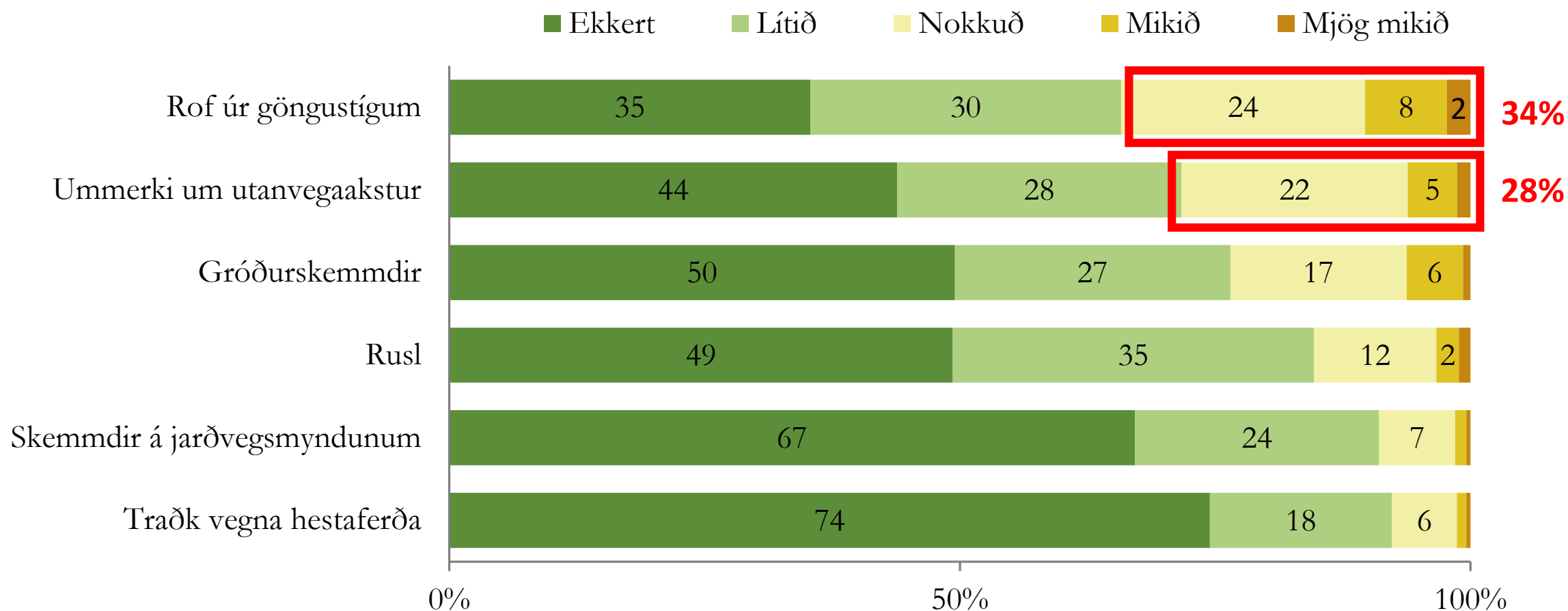
Viðhorf til fjölda ferðamanna

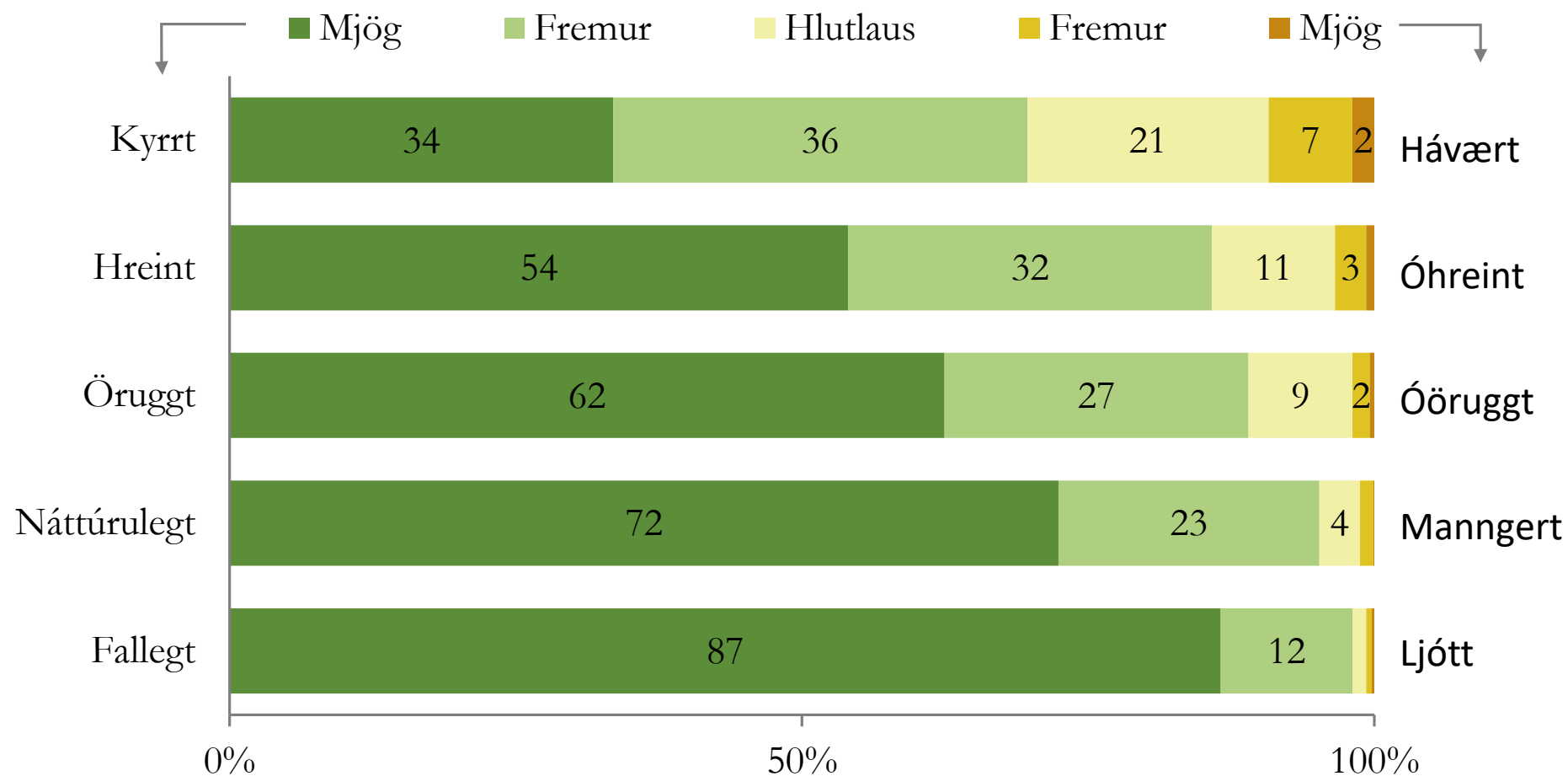
Truflaði eftirfarandi upplifun þína á svæðinu?

Hefur þú orðið vör/var við eftirfarandi af völdum ferðamanna?

Hvernig upplifir þú þetta svæði?

Próun á upplifun á svæðinu

	2000		2009		2019		Kruskal-Wallis	
	\bar{X}	s	\bar{X}	s	\bar{X}	s	χ^2	p
Náttúrulegt <i>1 Mjög manngert → 5 Mjög náttúrulegt</i>	3,67	1,343	3,65	1,231	4,66	0,613	505,194	<0.001
Kyrrlátt <i>1 Mjög hávært → 5 Mjög kyrrlátt</i>	4,04	1,100	3,78	1,042	3,92	1,003	25,737	<0.001
Fallegt <i>1 Mjög ljótt → 5 Mjög fallegt</i>	4,69	0,746	4,66	0,764	4,84	0,466	28,248	<0.001
Aðgengilegt <i>1 Mjög óaðgengilegt → 5 Mjög aðgengilegt</i>	3,37	1,245	3,36	1,242	3,65	1,102	29,285	<0.001
Hreint <i>1 Mjög óbreint → 5 Mjög breint</i>	4,39	0,885	4,28	0,882	4,36	0,834	9,009	0,011
Öryggi <i>1 Mjög óöruggt → 5 Mjög öruggt</i>	3,92	1,030	3,94	1,080	4,49	0,756	199,653	<0.001

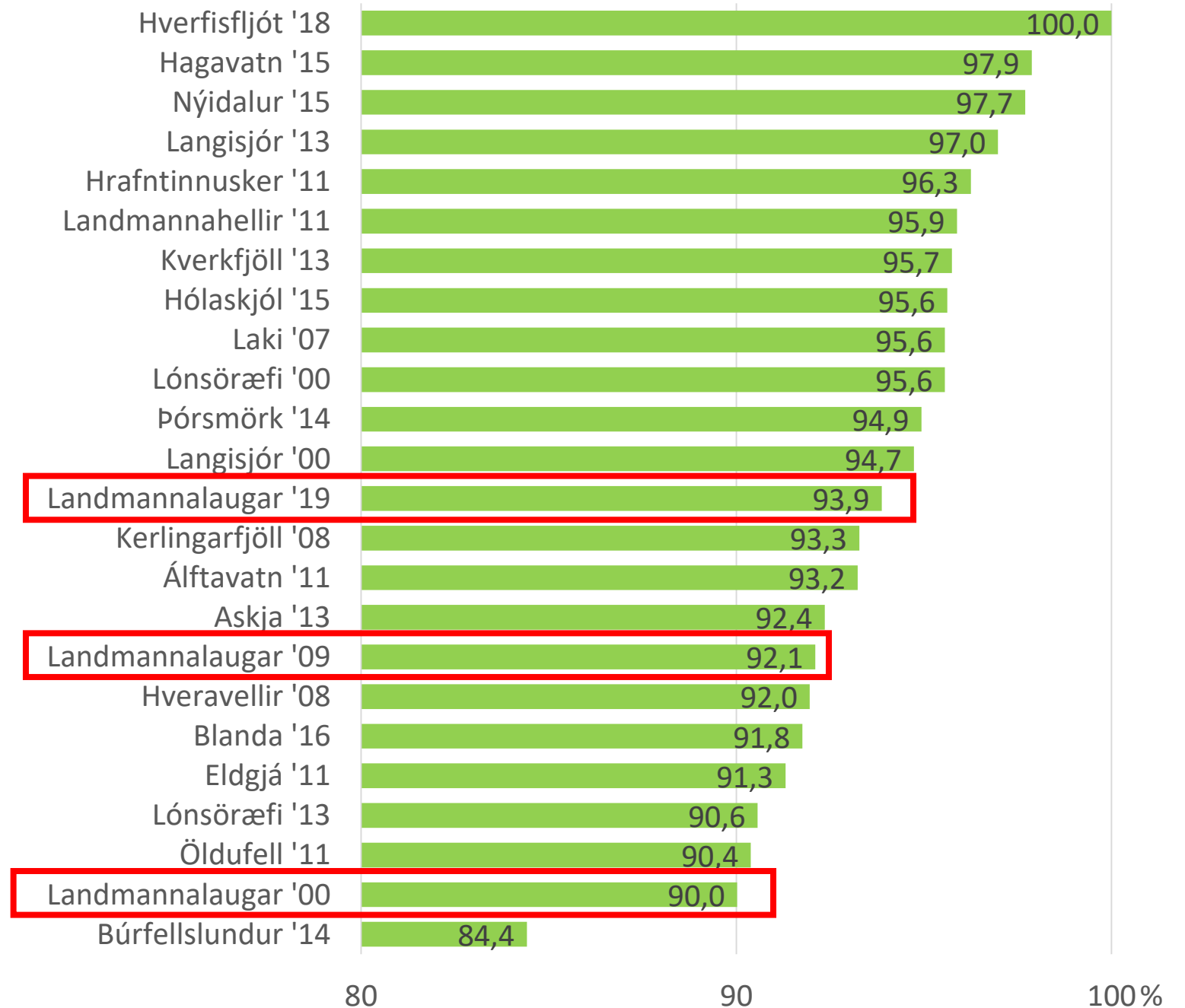
Þróun á upplifun á svæðinu

	2000	2009	2019	Kruskal-Wallis	
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	χ^2	p
Náttúrulegt <i>1 Mjög manngert → 5 Mjög náttúrulegt</i>	3,67	3,65	4,66	505,194	<0.001
Kyrrlátt <i>1 Mjög hávært → 5 Mjög kyrrlátt</i>	4,04	3,78	3,92	25,737	<0.001
Fallegt <i>1 Mjög ljótt → 5 Mjög fallegt</i>	4,69	4,66	4,84	28,248	<0.001
Aðgengilegt <i>1 Mjög óaðgengilegt → 5 Mjög aðgengilegt</i>	3,37	3,36	3,65	29,285	<0.001
Hreint <i>1 Mjög óbreint → 5 Mjög breint</i>	4,39	4,28	4,36	9,009	0,011
Öryggi <i>1 Mjög óöruggt → 5 Mjög öruggt</i>	3,92	3,94	4,49	199,653	<0.001

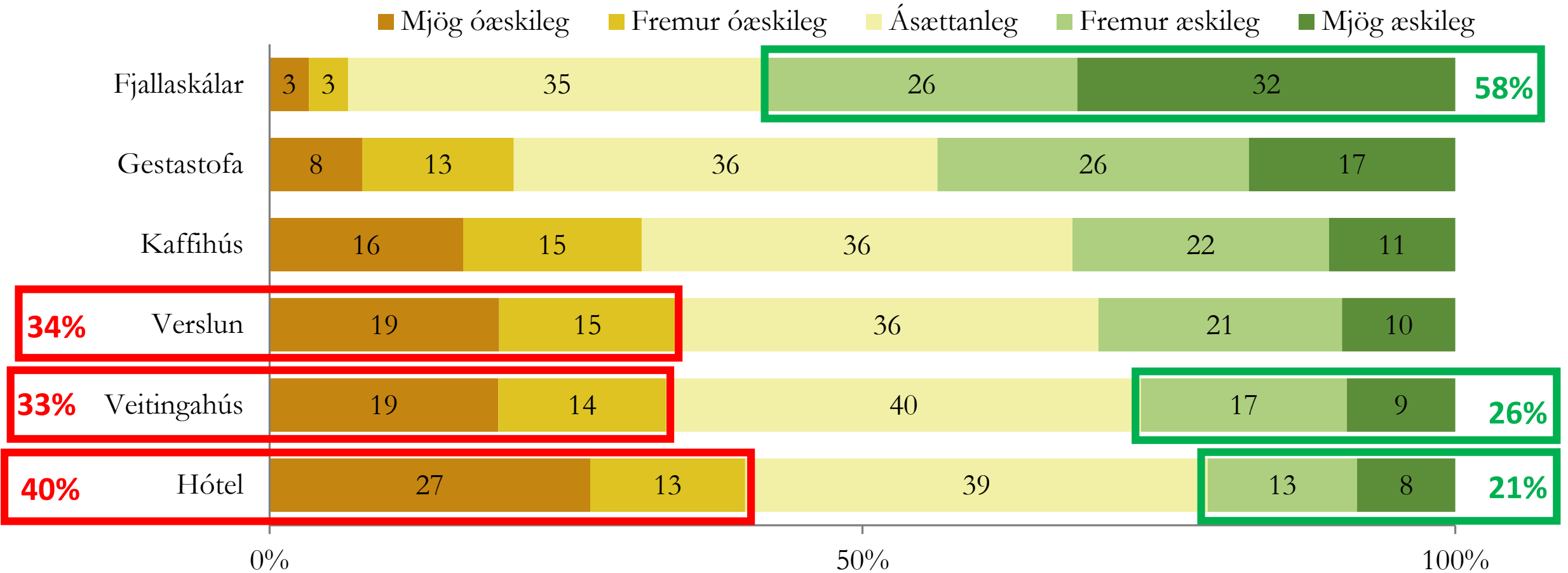
Finnst þér víðerni vera hluti af aðdráttarafli svæðisins?

Finnst þér ósnortin víðerni vera hluti af aðdráttarafli svæðisins?

Hversu æskileg eða óæskileg finnst þér eftirfarandi mannvirki á svæðinu?

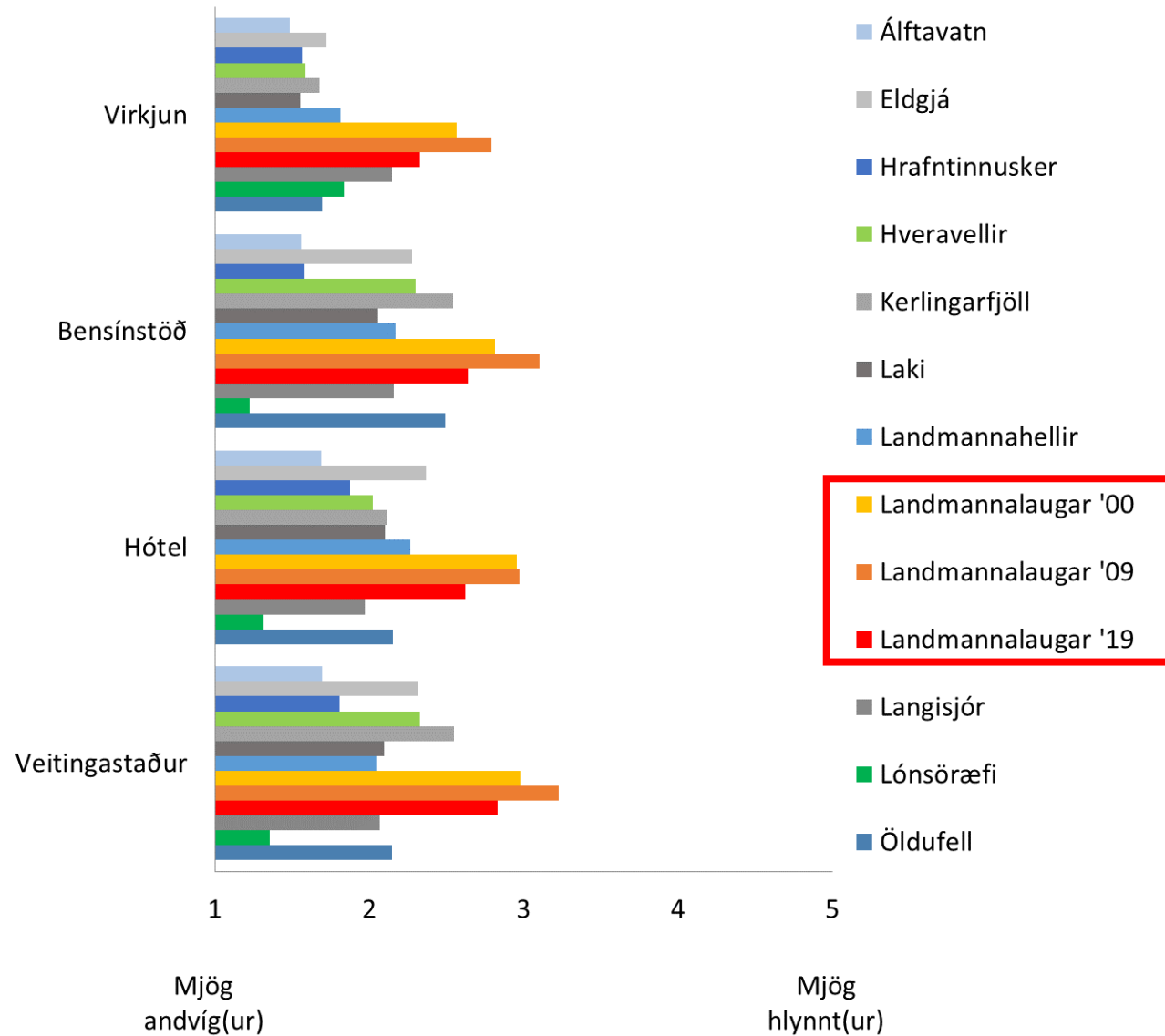

Þróun: æskileg eða óæskileg eftirfarandi mannvirki á svæðinu

	2000	2009	2019	Kruskal-Wallis	
<i>1 Mjög óæskileg → 5 Mjög æskileg</i>	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	χ^2	p
Fjallaskálar	3,96	4,16	↓ 3,80	67,608	<0.001
Akbrýr á vatnsföllum	3,25	3,40	↓ 3,17	18,434	<0.001
Uppbyggðir malarvegir	3,27	3,52	↓ 3,10	59,324	<0.001
Vegslóðar	3,34	3,59	↓ 3,06	91,069	<0.001
Veitingastaður/verslun	2,98	3,23	↓ 2,86	44,481	<0.001
Bundið slitlag á vegum	3,27	3,41	↓ 2,85	91,645	<0.001
Bensínstöð	2,81	3,10	↓ 2,64	48,145	<0.001
Hótel/gistiheimili	2,95	2,97	↓ 2,62	35,187	<0.001
Virkjunarmannvirki	2,57	2,79	↓ 2,33	45,177	<0.001

Öll mannvirki þykja síður æskileg árið 2019 en 2000 og 2009

Viðhorf ferðamanna til mannvirkja á svæðinu

Samsetning ferðamanna með hliðsjón af viðhorfskvarðanum

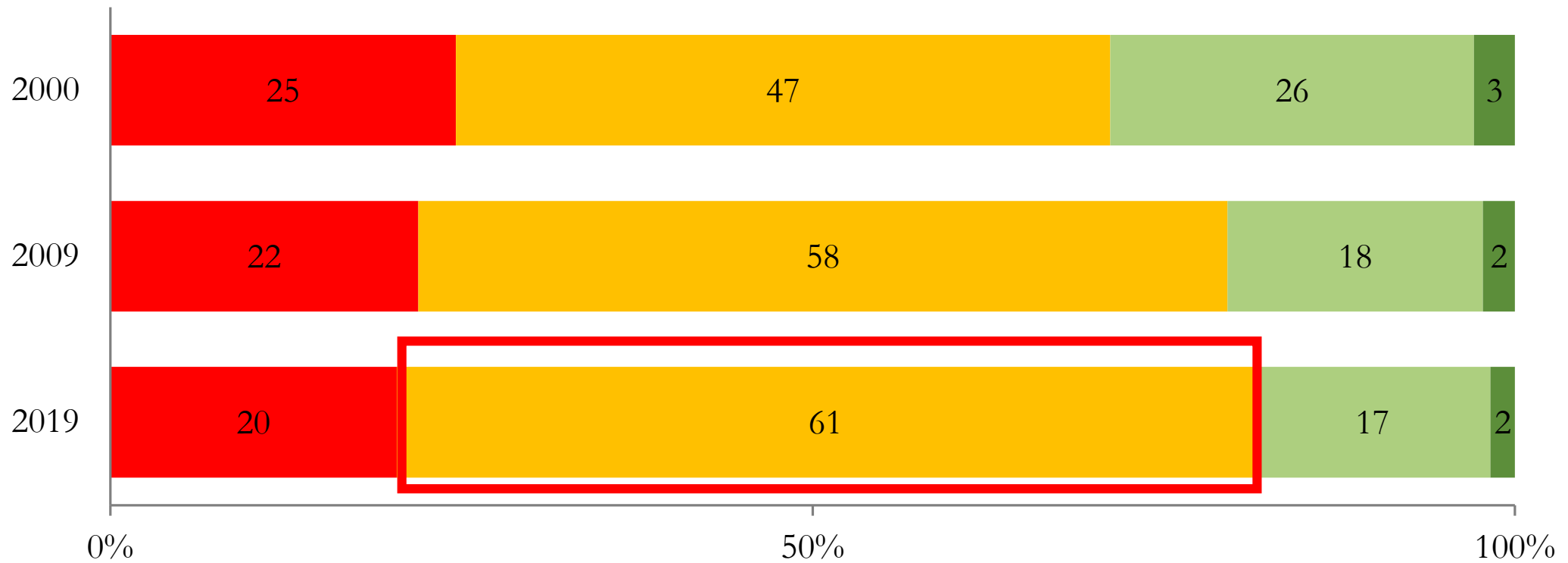

■ Þjónustusinnar

■ Almennir ferðamenn

■ Náttúrusinnar

■ Eindregnir náttúrusinnar

Hversu mikilvæg eru eftirfarandi atriði fyrir þig á ferðalagi þínu á svæðinu?

	2000	2009	2019	Kruskal-Wallis	
<i>1 Alls ekki mikilvægt → 5 Mjög mikilvægt</i>	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	χ^2	p
Upplifa óraskaða náttúru	4,75	4,69	↑ 4,73	8,12	0,02
Kyrrð og ró	4,53	4,47	4,58	4,530	0,104
Merktar gönguleiðir	4,02	4,17	↑ 4,40	41,535	<0.001
Geta gengið án þess að sjá mannvirki	3,88	3,80	3,94	3,959	0,138
Fáir aðrir ferðamenn	3,32	3,28	↑ 3,93	144,368	<0.001
Ummerki eftir utanvegaakstur sjáist ekki	3,82	3,87	3,85	3,371	0,185
Skipulögð tjaldsvæði	4,03	3,88	3,80	17,817	<0.001
Skoðunarverðir staðir merktir	3,71	3,79	3,79	0,776	0,678
Göngubrýr	3,22	3,35	↑ 3,65	51,577	<0.001
Ekki sjáist ummerki eftir aðra ferðamenn	3,40	3,35	3,49	4,559	0,102
Geta tjaldað þar sem maður verður ekki var við	2,72	2,84	↑ 3,02	19,165	<0.001
Áningastaðir	2,56	2,71	↑ 2,96	43,884	<0.001
Mega tjalda hvar sem er innan svæðisins	2,83	2,90	2,94	2,227	0,328

Meiri áhersla lögð á óspillta náttúru, einveru og grunninnviði (gönguleiðir og göngubrýr) árið 2019

Samantekt

- Töluvert breytt samsetning ferðamanna
- Þykir enn fallegra og náttúrulegra umhverfi en áður
- Fleiri upplifa víðerni
- Minni ánægja með dvölinna
- Fleiri upplifa fjölmenni
- Minni áhersla á hátt þjónustustig (hótel og veitingar)
- Meiri áhersla á grunninnviði (göngustíga og göngubrýr)
- Meira lagt upp úr óspilltri náttúru og að geta upplifað einveru
 - Allt fyrir myndina á samfélagsmiðlum?

Landmannalaugar á tímum samfélagsmiðla

♡ 💬 📌
30 likes

♡ 💬 📌
280 likes

♡ 💬 📌
5.730 likes

♡ 💬 📌
7.557 likes

Þakkir

Ferðafélag Íslands: fjárhagslegur stuðningur

Edita Tverijonaite: gagnaöflun

Edda Ruth Hlín Waage: gagnaöflun

Þorkell Stefánsson: tölfræðileg úrvinnsla